

[Bijvoeglijk naamwoord](#)
[Botsende klinkers](#)
[Contaminatie](#)
[Daarom/daardoor](#)
[Dan/als](#)
[Dubbele ontkenning](#)
[Dubbele punt](#)
[Ellips](#)
[Engelse werkwoorden en samenstellingen](#)
[Foutief beknopte bijzin](#)
[Foutieve inversie](#)
[Hen/hun](#)
[Hierbij](#)
[Hoofdletters](#)
[Hoofdletters en punten in afkortingen](#)
[Hopen](#)
[Incongruentie](#)
[Kleine letters](#)
[Komma](#)
[Laatste zin van de brief](#)
[Leenwoorden en accenttekens](#)
[Lijdende vorm](#)
[Om](#)
[Omdat/doordat](#)
[Onnodige herhaling \(tautologie, pleonasme\)](#)
[Portaalvrees](#)
[Puntkomma](#)
[Samentrekking](#)
[Tangconstructie](#)
[Te danken aan](#)
[Te wijten aan](#)
[Tegenwoordige tijd](#)
[Ten slotte/tenslotte](#)
[Tenzij](#)
[Tussen -n](#)
[Tussen -s](#)
[Twee voegwoorden naast elkaar](#)
[Vergeeten zijn/vergeeten hebben](#)
[Verleden tijd](#)
[Voltooid deelwoord](#)
[Vooropplaatsing](#)
[Waaraan/aan wie](#)
[Waarmee/met wie \(voornaamwoordelijk bijwoord\)](#)
[Wat/dat](#)
[Wat betreft](#)
[Welke](#)
[Werkwoorden gebruikt als zelfstandig naamwoord](#)
[Willen, kunnen, zullen, mogen en moeten](#)

[Woorden met een afkorting](#)
[Zinnen met een hiaat](#)
[Zodoende](#)

1 De tussenklanken: de tussen -n

Ga uit van de meervoudsvorm van het eerste deel:

1. Meervoud op **-en**, niet op **-es**? Schrijf dan een tussen **-n**:
Krant > kranten + bericht = **krantenbericht**
Leraar > leraren + kamer = **lerarenkamer**
2. (Onder andere) meervoud op **-es**? Schrijf dan geen tussen **-n**:
Akte > akten, aktes + tas = **aktetas**
Gedachte > gedachten, gedachtes + sprong = gedachtesprong
Hierop zijn drie uitzonderingen. Zet nooit een tussen **-n**:
 - Als het eerste deel een unieke persoon of zaak is: **Koninginnedag**
 - Als een bijvoeglijk naamwoord een 'versterkend' eerste deel heeft: **reuzeleuk**
 - Als het een versteende samenstelling of een 'schijnsamenstelling' is: **bolleboos**

2 De tussenklanken: de tussen -s

De tussen **-s** blijft eigen keuze

1. Schrijf een tussen **-s** waar je die hoort:
Stadsdeel, bedrijfsrestaurant
2. Geen hoorbare **-s**? Kijk dan naar vergelijkbare woorden:
Stationschef vanwege **stationshal**
Bedrijfszeker vanwege **bedrijfsongeval**
3. Kom je er met deze regels niet uit? Dan zijn beide vormen goed.
Onderzoek(s)groep, tijd(s)verschil, wet(s)tekst

3 Hoofdletters en kleine letters

Hoofdletters gebruik je bij eigennamen en om respect uit te drukken (Majesteit).

- Overbodige of inconsequente hoofdletters zijn vervangen door kleine letters:
 - Bij functies en titels: **minister, staatssecretaris**
 - Bij afleidingen van persoonsnamen: **victoriaans**
 - Bij historische perioden: **middeleeuwen**
 - Bij samenstellingen met de naam van een uitvinder of ontdekker: **downsyndroom**
 - Als de gedachte aan de eigennaam op de achtergrond is geraakt: **gideonsbende**
- Alle feestdagen krijgen een hoofdletter: **Moederdag, Bevrijdingsdag**
- Namen van bevolkingsgroepen krijgen een hoofdletter, als de naam verwijst naar een specifiek gebied of als het om een specifiek volk gaat: een **Drent**, een **Australiër**
- Maar een overkoepelende term voor etnische groepen krijgt een kleine letter: **indiaan, zigeuner**
- Een kleine letter voor de aanhangers van een geloof (**moslim, jood**), maar een hoofdletter om een bevolkingsgroep of een lid daarvan, als zij is afgeleid van een aardrijkskundige naam, of een specifiek volk aan te duiden: **Joden** en **Palestijnen**

4 Hoofdletters en punten in afkortingen

- Schrijf hoofdletters en kleine letters (in principe) zoals in het hele woord: **cd, PvdA, OM**
- Ingeburgerde afkortingen verliezen hun hoofdletters: **btw, hiv, cao**
- Hoofdletters blijven staan in een afkorting uit een andere taal die nog 'vreemdtalig' aanvoelt: **DNA, ADSL, UMTS**
- Spreek je de afkorting letter voor letter uit (**pc**) of als een gewoon woord (**aids, btw**)? Dan geen punten.
- Spreek je de afkorting uit als de volledige woorden? Schrijf dan punten: **drs., m.a.w., d.w.z., o.m.**

5 Botsende klinkers

- In samengestelde woorden plaats je altijd een streepje tussen twee 'botsende' klinkers: **netto-opbrengst**, **college-uren**
- Bij klinkerbotsing op andere plaatsen (dus niet tussen delen van een samenstelling) zet je een trema: **beëindigen**
- Schrijf een Grieks of Latijns voorvoegsel (zoals **co-**, **pre-**, **pseudo-**, **semi-**, **vice-**) aan het woord vast: **vicepremier**, **pseudokoper**
- Bij botsende klinkers na zo'n Grieks/Latijns voorvoegsel zet je een streepje, je behandelt het woord dus als een samenstelling: **co-existentie**, **re-integratie**
- Maar let op: zet een trema in 'ondeelbare' woorden: **coördinatie**, **reëel**

6 Woorden met een afkorting

- Samengestelde woorden met een afkorting erin krijgen een streepje: **pc-gebruiker**, **cd-speler**. Let op gevallen als **hbo's**, **p&o'er**: zet een apostrof tussen een afkorting en een achtervoegsel.
- Let op letterwoorden (afkortingen die je als een heel woord uitspreekt) als **vip** en **arbo**: daarna geen streepje of apostrof: **vipruimte**, **vipje** en **arbozorg**.
- Schrijf een naam die bestaat uit meer delen altijd los, ook in een samenstelling. Schrijf de naam aan het volgende woord vast: **Tweede Kamerlid**
- Als het eerste deel van de woordgroep een cijfer is, volgt een spatie: **50 eurobiljet**
- Een woord gevolgd door een cijfer of letter krijgt een spatie: **top 10**, **hepatitis B**
- Tussen cijfer/letter en een volgend woord wel een streepje: **top 10-hit**.

7 Engelse werkwoorden en samenstellingen

- Doe alsof het een Nederlands werkwoord is. Dus: **stressen, streste, gestrest** (zoals in **flessen, fleste, geflest**) en **scoren, scoorde, gescoord** (net als **horen, hoorde, gehoord**)
- Alleen als er een onuitspreekbaar woord ontstaat, zet je tussen stam en uitgang de 'Engelse' e: **savede, gesaved** en **timede, getimed**
- Tussen het voorvoegsel **ge-** en een afkorting(sletter) komt een streepje: **e-mailen, ge-e-maild**
- Schrijf samengestelde woorden uit het Engels aan elkaar, als ze gebruikelijk zijn in het Nederlands: **accountmanager, online, managementteam**
- Schrijf ook aan elkaar: tweedelige samenstellingen met een Engels deel en driedelige samenstellingen met twee of drie Engelse delen: **pilotproject, humanresourceafdeling**
- Laat de spaties staan in Engelse 'gelegenheidsontleeningen', woorden die als het ware geciteerd worden uit het Engels: **electronic data processing**

8 Leenwoorden en accenttekens

- Sinds de spellingwijzigingen van 1995 zijn vroeger 'toegelaten' vormen als **kontakt, accoord** en **vacantie** niet meer correct. Er is nog maar een juiste spelling: **actie, akkoord, contact, vakantie** en **fotokopie**.
- In 2005 is een klein aantal inconsequenties in de schrijfwijze van **c/k** of **qu/kw** hersteld: **fabrikaat, predicaat, secreet** en **choqueren**.
- Accenten die voor de uitspraak niet nodig zijn, verdwijnen:
 - Geen accent circonflexe op de **o**, de **a** en de **u**: **entrecote, debacle, ragout**
 - Geen accent aigu in de uitgang **ee**: Frans **assemblée** wordt **assemblee**
 - Wel accenten bij onmiskenbaar Franse uitspraak: **à propos**
- In 2005 zijn nog meer accenten geschrapt die voor de uitspraak niet nodig zijn: **appel, bohemien, dedain, procede, protege, protegee, reverence**

9 Werkwoordspelling

9.1 Tegenwoordige tijd

Alleen werkwoorden op **-den** krijgen in het enkelvoud **-d** of **-dt**. Ze krijgen dus altijd **-d** en om te horen of daar een **'t'** achterkomt, vergelijk je het werkwoord met het werkwoord **'lopen'**. Je past deze regel dus als volgt toe:

1. Aanvaarden Piet deze functie?
2. Aanvaard? (altijd 'd') Piet deze functie?
3. loopt Piet, dus ... Aanvaardt Piet deze functie?

Let op:

Bij werkwoorden die beginnen met **be-**, **ge-**, **ont-**, **ver-**, **her-** en **er-** klinkt de persoonsvorm als een voltooid deelwoord:

- Het gebeurd regelmatig dat ...
- ± Het gebeurt regelmatig dat ...

9.2 Verleden tijd

Werkwoorden die eindigen op **-den** of **-ten** krijgen in de verleden tijd altijd dubbel **'d'** of dubbel **'t'**:

- Mijn buurman richtte zich op functies in de bouw.
- Ons bedrijf onderscheidde zich door kwaliteit.

9.3 Voltooid deelwoord

Maak het voltooid deelwoord altijd langer om te 'horen' of het op 'd' of op 't' eindigt:

- Hij heeft verzuimd te komen (verzuimde).
- Zij had de roos geraakt (raakte).

9.4 Bijvoeglijk naamwoord

De spelling van het bijvoeglijk naamwoord heeft niets met de verleden tijd te maken. Schrijf het altijd zo kort mogelijk (afgeleid van het hele werkwoord).

- de ontvluchte gevangene
- het gestrande schip

10 Interpunctie

10.1 Komma

Je gebruikt een komma op een natuurlijk rustpunt in een zin en in ieder geval tussen twee botsende persoonsvormen. Soms heeft het plaatsen van een komma tot gevolg dat in de zin betekenisverandering optreedt, dat is het geval bij beperkende en uitbreidende bijzinnen. We geven een voorbeeld:

De studenten(,) die de opdracht niet hadden ingeleverd, haalden hun propedeuse niet.

10.2 Puntkomma

Studenten gebruiken dit leesteken meestal verkeerd, namelijk wanneer ze een opsomming geven. Je gebruikt de puntkomma alleen in twee gevallen:

- Als twee zinnen heel veel verband met elkaar hebben (je zou in dit geval net zo goed een punt kunnen plaatsen).

Voorbeeld:

De kap op de Noordpool is aan het smelten; een duidelijk signaal van de natuur.

- Achter de leden van een opsomming die een onvolledige zin zijn en met een kleine letter beginnen. Het laatste lid krijgt een punt.

Voorbeeld:

Deze installatie heeft drie voordelen:

- is goedkoop;
- verbruikt weinig energie;
- gaat lang mee.

10.3 Dubbele punt

Je gebruikt de dubbele punt uitsluitend wanneer je een opsomming gaat geven.

11 Stijl op woordniveau

11.1 Wat/dat

De woorden '**dat**' en '**wat**' worden vaak verkeerd gebruikt. '**Dat**' gebruik je als het slaat op een zelfstandig naamwoord:

- Het meisje **wat** daar loopt.
- ± Het meisje **dat** daar loopt.

'**Wat**' gebruik je:

- a** na '**dat**', '**datgene**', '**iets**', '**niets**' en '**alles**':
- ± Dat is alles **wat** ik weet.

- b** als het slaat op een hele zin:
- ± Ik heb lang moeten wachten, **wat** heus geen pretje is.

- c** na een overtreffende trap:
- ± Dat is het mooiste **wat** er is.

- d** na een voorzetsel:
- ± Ik geloof geen woord van **wat** hij vertelt.

11.2 Omdat/doordat en daarom/daardoor

- '**Omdat**' geeft een reden aan. Er is sprake van een beslissing.
- ± **Omdat** ik boos ben, schrijf ik deze brief.

Bij '**doordat**' is sprake van een oorzaak. Er kan geen invloed worden uitgeoefend.

- ± Hij kwam te laat, **doordat** het glad was.

- '**Daarom**' volgt de regel van 'omdat':
- ± Zij houdt niet van reizen. **Daarom** blijft ze thuis.

- '**Daardoor**' volgt de regel 'doordat':
- ± Het slot was kapot. **Daardoor** stond het hek open.

11.3 Incongruentie

We spreken van incongruentie:

- wanneer onderwerp en persoonsvorm niet in hetzelfde getal staan;
 - wanneer op onjuiste wijze naar het geslacht (mannelijk, vrouwelijk, onzijdig) van een zelfstandig naamwoord verwezen wordt.
-
- Ik ben bij de directeur geweest, ze zeiden tegen mij dat ik het goed had afgehandeld.
 - ± Ik ben bij de directeur geweest, hij zei tegen mij dat ik het goed had afgehandeld.
-
- Een massa mensen gaan daar naartoe.
 - ± Een massa mensen gaat daar naartoe.
-
- Dit soort auto's blijven geld waard.
 - ± Dit soort auto's blijft geld waard.

Let op:

- ± Jan en Piet lopen.
- ± De jubilaris met zijn vrouw werd binnengeleid.
- ± Zowel de landbouw als de industrie loopt goed.
Maar: zowel woonhuizen als hal zijn afgebrand.
- ± Jan of Piet loopt.
- De minister ontving een brief van het waterschap. Zij gaf de bewindsman te kennen dat hij een slecht beleid voerde.
- ± De minister ontving een brief van het waterschap. Het gaf de bewindsman te kennen dat hij een slecht beleid voerde.

'**De-woorden**' zijn mannelijk of vrouwelijk , '**het-woorden**' zijn onzijdig. Je verwijst ernaar op de volgende manier:

- mannelijk: **hij** en **zijn**
- vrouwelijk: **zij** en **haar**
- onzijdig: **het** en **zijn**

Een woord is vrouwelijk in de volgende gevallen:

- a** vrouwelijke personen en dieren:
 - ± de kip en **haar** kuikens
- b** wanneer het woord eindigt op onder andere: **-heid, -nis, -ing, -schap, -de, -te, -ij, -st**:
 - ± de onderneming en **haar** personeel
- c** wanneer het woord een abstract begrip aanduidt:
 - ± de liefde in al **haar** facetten

11.4 Dan/als

Bij gelijkheid gebruik je '**als**'. Bij ongelijkheid of verschil gebruik je '**dan**'.

- ± Ik ben even groot **als** Piet
- ± Ik ben groter **dan** Piet

Let op:

- Hij is groter **als** mij.
- ± Hij is groter **dan** ik (ben).

11.5 Hen/hun

'**Hen**' gebruik je na een voorzetsel en wanneer het een lijdend voorwerp is:

- ± Ik geef aan **hen** een ijsje.
- ± Ik heb **hen** geslagen.

'**Hun**' gebruik je als meewerkend voorwerp en als bezittelijk voornaamwoord:

- ± Ik geef **hun** een ijsje.
- ± Ik heb **hun** auto geleend.

Let op:

- **Hun** hebben onze fiets gepoetst.
- Ik heb het voor **hun** gedaan.

11.6 Waaraan/aan wie, waarmee/met wie (voornaamwoordelijk bijwoord)

Er is verschil in verwijzen naar personen en naar zaken. Als het om personen gaat, gebruik je een combinatie van voorzetsel '**wie**'.

- de man **waaraan** ik veel te danken heb
- ± de man **aan wie** ik veel te danken heb

- de buurman **waarmee** ik naar Parijs ging
- ± de buurman **met wie** ik naar Parijs ging

11.7 Onnodige herhaling (tautologie, pleonasme)

- het groene gras
- gratis en voor niets
- graag zou ik u willen verzoeken
- ± ik verzoek u
- Helaas moet ik u mededelen dat de keus op een ander gevallen is.
- ± Helaas is de keus op een ander gevallen.
- De reden waarom ik met jou wil praten is de verandering in het management.
- ± De reden dat ik met jou wil praten is de verandering in het management.
- We stellen u in de gelegenheid het plan uit te kunnen werken.
- ± We stellen u in de gelegenheid het plan uit te werken.

11.8 Te danken aan en te wijten aan

‘Te danken aan’ is positief.

- ± Dit is **te danken aan** zijn inzet.

‘Te wijten aan’ is negatief.

- ± Dit is **te wijten aan** zijn luiheid.

11.9 Welke

‘Welke’ aan het begin van een bijvoeglijke bijzin is verouderd. Gebruik ‘die’ of ‘dat’ in plaats van ‘welke’.

- De supporters **welke** verzet boden, werden gearresteerd.
- ± De supporters **die** verzet boden, werden gearresteerd.

11.10 Werkwoorden gebruikt als zelfstandig naamwoord

Druk met werkwoorden uit wat gebeurd is of wat er moet gebeuren. Doe dat niet met zelfstandige naamwoorden.

- **Het nemen van** maatregelen door de regering is beter.
- ± Het is beter dat de regering maatregelen **neemt**.
- **het nemen van** maatregelen
- ± dat hij maatregelen **neemt**
- **de voorgestelde** plannen
- ± **de plannen die zijn geopperd**

11.11 Wat betreft

Laat deze twee woorden niet onmiddellijk op elkaar volgen en laat de volgorde in de tweede zin juist verlopen.

- **Wat betreft** de aanschaf van nieuwe machines, moet deze wachten tot betere tijden aanbreken.
- ± **Wat** de aanschaf van nieuwe machines **betreft**, deze moet wachten tot betere tijden aanbreken.

11.12 Hierbij

‘**Hierbij**’ wordt veel gebruikt in bijvoorbeeld brieven en uitnodigingen. Gebruik ‘hierbij’ alleen als je iets meestuurt. Probeer het gebruik van ‘hierbij’ zo veel mogelijk te vermijden. Mogelijke alternatieven zijn ‘**bij dezen**’ of ‘hierdoor’.

- **Hierbij** nodig ik u uit ...
- ± **Hierbij** stuur ik u een pen.

11.13 Willen, kunnen, zullen, mogen en moeten

In een heleboel gevallen worden deze werkwoorden onnodig gebruikt.

- Ik **wil** u **uitnodigen** op ons feest.
- ± **Graag nodig ik u uit** op ons feest.
- Ik **zou** u **willen uitnodigen** op ons feest.
- ± **Graag nodig ik u uit** op ons feest.
- Als afdeling Inkoop **kunnen** wij **constateren** dat uw prijsstelling redelijk is.
- ± Als afdeling Inkoop **constateren** wij dat uw prijsstelling redelijk is.
- Ik **moet** u **meedelen** dat u niet de juiste kandidaat bent.
- ± **Helaas zien** wij in u niet de juiste kandidaat.

11.14 Ten slotte/tenslotte

‘**Ten slotte**’ is de laatste in een reeks:

- ± **Ten slotte** biedt deze vakantiewoning u veel comfort.

‘**Tenslotte**’ betekent ‘uiteindelijk, per slot van rekening, immers’:

- ± Als Piet thuis komt, gaat hij direct studeren, **tenslotte** wil hij dit jaar nog slagen.

11.15 Zodoende

‘**Zodoende**’ betekent ‘door zo te doen, op die manier’. Heel vaak wordt ‘zodoende’ gebruikt in de betekenis van ‘daarom’ of ‘daardoor’.

- De atleet heeft last van zijn knie, **zodoende** traint hij momenteel minder.
- ± Toen de inbreker mij wilde slaan, bukte ik en kon **zodoende** de klap ontwijken.

11.16 Vergeten zijn/vergeten hebben

Niet meer weten is ‘vergeten zijn’:

- ± Hoe je heette, dat **ben** ik **vergeten**.

Verzuimen te doen of **mee te nemen** is ‘vergeten hebben’:

- ± De psycholoog **heeft vergeten** het testrapport mee te sturen.

11.17 Tenzij

‘**Tenzij**’ moet altijd vervangen kunnen worden door ‘(behalve) als’. Je kunt ‘tenzij’ niet gebruiken in een zin waar al een ontkenning inzit.

- Het elftal gaat naar het concert **tenzij** het niet regent.
- ± Het elftal gaat naar het concert **tenzij** het regent.
- ± Het elftal gaat naar het concert **als het niet** regent.

11.18 Om

Laat ‘**om**’ weg wanneer het niet noodzakelijk is. ‘Om’ is onmisbaar indien het te vervangen is door ‘met het doel om’ of ‘teneinde te’.

- Hij heeft mij beloofd **om** het boek terug te brengen.
- ± Hij heeft mij beloofd het boek terug te brengen.

11.19 Hopen

Met name veel brieven worden afgesloten met zinnen waar het werkwoord ‘hopen’ in staat. ‘**Hopen**’ drukt uit dat je er zelf aan twijfelt. Je hoopt dat je erin geslaagd bent, maar je weet het niet zeker.

- Ik **hoop** dat ik u voldoende informatie heb gegeven.
- ± Ik **ga ervan uit** dat u voldoende informatie hebt om de juiste beslissing te nemen.

12 Stijl op zinsniveau

12.1 Contaminatie

Een contaminatie is een versmelting van twee woorden of uitdrukkingen.

- Ik zal na de vergadering de stukken voor jou **overkopiëren**.
- ± Ik zal na de vergadering de stukken voor jou **kopiëren**.
- ± Ik zal na de vergadering de stukken voor jou **overschrijven**.
- De situatie **escaleerde volledig uit de hand**.
- ± De situatie **escaleerde** volledig.
- ± De situatie **liep volledig uit de hand**.

12.2 Foutief beknopte bijzin

Een bijzin is niet beknopt als hoofd- en bijzin een onderwerp hebben:

- ± Terwijl de kinderen aan het zingen waren, kwam de bus aan.

‘Beknopt’ wil zeggen dat er geen onderwerp is en geen normale persoonsvorm. Het weggelaten onderwerp moet dan overeenkomen met het onderwerp van de hoofdzin:

- ± **Zingend**, kwamen **ze** aan. (de kinderen zingen en ze komen aan)

‘Foutief’ beknopt wil zeggen dat het (weggelaten) onderwerp in de bijzin niet overeenkomt met het onderwerp uit de hoofdzin:

- **Zingend**, kwam **de bus** aan.
- Eenmaal **ontploft**, was **opa** weer snel de oude.

12.3 Foutieve inversie

Inversie betekent eerst persoonsvorm, dan onderwerp, terwijl de normale volgorde is: eerst onderwerp, dan persoonsvorm.

- De man loopt op straat.

In de vragende zin eerst persoonsvorm, dan onderwerp (inversie).

- Loopt de man op straat?

Als de zin met een ‘ander’ zinsdeel begint: eerst persoonsvorm, dan onderwerp (inversie).

- Straks loopt de man op straat.

Bij de zin ‘Vandaag loop ik de marathon en vandaag kom ik moe thuis’, is de vorm met inversie:

- Vandaag loop ik de marathon en kom ik moe thuis.

Foutieve inversie:

- De reparatie heeft langer geduurd en konden wij daardoor niet weg.

Wel:

- ± De reparatie heeft langer geduurd en wij konden daardoor niet weg.
- ± De reparatie heeft langer geduurd en daardoor konden wij niet weg.

12.4 Samentrekking

Samentrekkingen zijn in onze taal onmisbaar, maar ze moeten wel aan een aantal regels voldoen. De volgende zin is nogal omslachtig omdat 'de accountant' tweemaal gebruikt wordt.

- ± De **accountant** sloot de jaarrekening af en de **accountant** luidde daarmee het einde van de onderneming in.

Beter is om 'de accountant' in de tweede zin 'samen te trekken':

- ± De accountant sloot de jaarrekening af en luidde daarmee het einde van de onderneming in.

In de volgende zin heeft 'zetten' in 'koffie zetten', een andere betekenis dan 'zetten' in 'afzetten':

- Ik **zet** eerst **koffie** en dan mijn debiteur **af**.
- ± Ik **zet** eerst **koffie** en **zet** dan mijn debiteur **af**.

Bij samentrekking mag er dus geen verschil in betekenis zijn. In de volgende zin is 'de plannen' in de eerste zin onderwerp en het samengetrokken 'de plannen' in de tweede zin lijdend voorwerp. De samengetrokken zinsdelen moeten dezelfde grammaticale functie hebben.

- De **plannen** zijn goed, maar zullen we toch afwijzen.
- ± De **plannen** zijn goed, maar we zullen **deze** toch afwijzen.

12.5 Tangconstructie

Tussen twee woorden die bij elkaar horen, is een heleboel informatie geplaatst:

- De **inmiddels in Amerika wonende** schrijver, krijgt vandaag een prijs.
- ± De schrijver, **die inmiddels in Amerika woont**, krijgt vandaag een prijs.
- Nadat we er twee jaar hadden gewoond, werd het **inmiddels totaal gerenoveerde** huis tot de grond toe afgebroken.
- ± Nadat we er twee jaar hadden gewoond, werd het huis **dat inmiddels totaal gerenoveerd was**, tot de grond toe afgebroken.

12.6 Vooropplaatsing

‘Vooropplaatsing’ betekent dat een gedeelte van de zin te vroeg verschijnt en daarmee zorgt voor betekenisverandering:

- Hierdoor nodig ik u **op 25 mei a.s.** uit op ons feest.
- ± Hierdoor nodig ik u uit op ons feest **dat op 25 mei a.s. zal plaatsvinden.**
- Eerst gaan we met z’n allen gezellig eten in Amsterdam, **om elf uur** hopen we weer terug te zijn in Zwolle.
- ± Eerst gaan we met z’n allen gezellig eten in Amsterdam, we hopen weer terug te zijn in Zwolle **om elf uur.**

12.7 Twee voegwoorden naast elkaar

Het plaatsen van twee voegwoorden naast elkaar, verstoort het leesgemak.

- Ik zei hem **dat als** hij kwam hij op alle steun kan rekenen.
- ± Ik zei hem **dat** hij op alle steun kan rekenen **als** hij kwam.
- Langzaam maar zeker werd het NASA duidelijk dat **indien de missie zou mislukken** de subsidiestroom zou opdrogen.
- ± Langzaam maar zeker werd het NASA duidelijk dat de subsidiestroom zou opdrogen **indien de missie zou mislukken.**

12.8 Ellips

Een ellips is een onvolledige zin of gedeelte van een zin.

- **Onderstaande** maakt duidelijk ...
- ± **Het onderstaande** maakt duidelijk ...
- Zoals bekend ...
- ± Zoals bekend is ...

12.9 Zinnen met een hiaat

In zinnen met een hiaat zit een te snelle overgang tussen het ene gedeelte van de zin en het andere.

- Op de deur hangt een bord **dat hij er niet is.**
- ± Op de deur hangt een bord **waarop staat dat hij er niet is.**
- ± Deze prijs is lager **dan die van kunststoffen.**
- Mijn huis is groter **dan van mijn broer.**

12.10 Lijdende vorm

In tegenstelling tot spreektaal, gebruiken veel mensen in geschreven taal de lijdende vorm. Deze schrijfstijl maakt teksten echter onduidelijk en onpersoonlijk.

- Veel geld **werd** door de regering **beschikbaar gesteld** voor noodhulp.
- ± De regering **stelde** veel geld **beschikbaar** voor noodhulp.
- Er **wordt** alles aan **gedaan** van het uitstapje iets heel bijzonders te maken.
- ± De personeelsvereniging **doet** er alles aan van het uitstapje iets heel bijzonders te maken.

In bepaalde gevallen is de lijdende vorm niet te voorkomen:

- ± Fietsen **worden verwijderd**.
- ± Druk op deze toets, dan **wordt** uw tekst **bewaard**.

12.11 Dubbele ontkenning

Een dubbele ontkenning is moeilijk te lezen. Probeer de dubbele ontkenning te vermijden als de doelgroep uit ongeoefende lezers bestaat.

- Ik sta daar **niet geheel onwelwillend** tegenover.
- Het is **niet geheel ondenkbaar** dat we zaken gaan doen met Polen.

12.12 Portaalvrees

‘Portaalvrees’ wil zeggen: angst om met de deur in huis te vallen.

- **Ik schrijf deze brief omdat** ik het niet met uw handelwijze eens ben.
- ± Ik ben het niet met uw handelwijze eens.
- **Wat ik met deze brief wil zeggen** is dat ik ontevreden ben over de afwikkeling van de klacht.
- ± Ik ben ontevreden over de afwikkeling van de klacht.

12.13 Laatste zin van de brief

Ter afsluiting van een brief wordt dikwijls een zin gebruikt met een tegenwoordig deelwoord en zonder afsluitpunt. Beter is een zin die geen tegenwoordig deelwoord bevat en eindigt met een punt. Termen als ‘verblijf ik’ en ‘teken ik’ zijn nietszeggend en clichématig.

- **Rekenend op** een snelle reactie, verblijf ik,
- ± **Ik reken erop** dat u snel reageert.
- **Vertrouwend op** een positief antwoord,
- ± **Ik vertrouw erop** dat ik een positief antwoord van u ontvang.